

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС,
ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 343.57+347.77.043.2

К. Л. Бугайчук

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ
ДЕЯКИХ ВИДІВ ПРЕКУРСОРІВ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ**

Проаналізовано правовий режим речовин, які входять до переліку прекурсорів, щодо яких встановлено особливі заходи контролю, зокрема сірчаної та соляної кислоти. Досліджено особливості здійснення перевезення цих речовин залізничним транспортом на території України та порядок отримання підприємствами ліцензій на здійснення операцій із ними. На підставі проведеного дослідження визначено порядок ліцензування діяльності з перевезення прекурсорів залізничним транспортом.

Ключові слова: прекурсори, ліцензування, перевезення, небезпечний вантаж.

Відповідно до ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, держава вживає усі доступні правові заходи щодо забезпечення особистої безпеки людини та збереження її здоров'я [1]. Зазначимо, що одними з небезпечних речовин, за якими державою встановлені додаткові обмеження з метою припинення їх шкідливого впливу на суспільні відносини у сфері охорони здоров'я, є прекурсори, порядок обігу яких суворо відстежується компетентними органами. Прекурсори як речовини, що використовуються для виробництва, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин потребують відповідних правил їх виготовлення, перевезення та розповсюдження. Особливо це стосується таких небезпечних прекурсорів, як ацетон, сірчана та соляна кислоти, толуол тощо.

Діяльність, що пов'язана із переміщенням цих речовин, потребує відповідного ліцензування з боку держави, проте практика говорить, що іноді виникають труднощі щодо визначення правового режиму цих речовин в умовах перевезення, зокрема залізничним транспортом. Юристи-практики зазначають, що існують проблеми правового характеру, які пов'язані з тим, що обіг таких речовин має здійснюватися відповідно до внутрішніх нормативів Міністерства інфраструктури як небезпечних вантажів, перевезення яких здійснюють управління залізниць. У свою чергу, контролюючі та правоохоронні органи наполягають, що контроль за перевезенням цих речовин підпадає під юрисдикцію МВС України та Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, і тому така діяльність потребує додаткового ліцензування.

Отже, проведення наукового аналізу цього питання є актуальним та доречним і спрямовано на усунення можливих законодавчих

суперечностей у зазначеній сфері. Крім того, його результати мають практичну спрямованість, оскільки можуть бути використані в повсякденній юридичній та правоохоронній практиці для вирішення правових спорів та припинення протиправної діяльності окремих суб'єктів зазначених правовідносин.

Аналізу проблем, пов'язаних із обігом наркотичних засобів та прекурсорів, у тому числі в ракурсі ліцензування та контролю, присвячені праці О. І. Букреєва, В. М. Герасімова, Р. С. Короленка, І. С. Пінчука, О. М. Шевчука [2–5], проте у зазначених працях досліджуване нами питання висвітлено неповною мірою. Крім того, його складність полягає в тому, що воно знаходиться на перетині декількох галузей права: адміністративного, цивільного, кримінального, що створює певні труднощі для комплексного дослідження цього питання.

Метою статті є дослідження порядку ліцензування порядку перевезення залізничним транспортом прекурсорів, стосовно яких здійснюються заходи контролю, і які включені до списку 2 Таблиці 4 Переліку наркотичних речовин, психотропних засобів та прекурсорів.

Укрзалізниця (Державна адміністрація залізничного транспорту України) – орган управління залізничним транспортом загального користування, що здійснює централізоване управління процесом перевезень у внутрішньому й міждержавному сполученнях та регулює виробничо-господарську діяльність залізниць, надає різноманітні послуги щодо перевезення вантажів територією України, в тому числі й таких, що мають особливий статус. Останнім часом у сфері надання послуг щодо перевезення залізницею деяких видів вантажів, зокрема кислот, стало виникати багато правових спорів щодо нібито необхідності примусового процесу подвійного ліцензування перевезення сірчаної та соляної кислоти, без урахування того факту, що перевезення цих вантажів вже здійснюється структурними підрозділами Укрзалізниці на підставі ліцензій про перевезення небезпечних вантажів, які видані відповідним підприємствам Міністерством інфраструктури України.

Дослідження чинної нормативної бази, судової практики та діяльності юридичних організацій, що надають послуги з отримання ліцензій дозволяють зазначити таке.

У законі України «Про перевезення небезпечних вантажів» від 06.04.2000 № 1644-III [6] зазначено, що небезпечні речовини – це речовини, віднесені до таких класів: клас 1 – вибухові речовини та вироби; клас 2 – гази; клас 3 – легкозаймисті рідини; клас 4.1 – легкозаймисті тверді речовини; клас 4.2 – речовини, схильні до самозаймання; клас 4.3 – речовини, що виділяють легкозаймисті гази під час стикання з водою; клас 5.1 – речовини, що окислюють; клас 5.2 – органічні пероксиди; клас 6.1 – токсичні речовини; клас 6.2 – інфекційні речовини; клас 7 – радіоактивні матеріали; клас 8 – *корозійні речовини*; клас 9 – інші небезпечні речовини та вироби.

В Алфавітному переліку небезпечних вантажів (додаток 3 до п. 2.7.1 Правил перевезення небезпечних вантажів від 25.11.2008 [7]) визначено номери та класи сірчаної та соляної кислот:

Найменування вантажу	Номер ООН	Клас
КИСЛОТА СІРЧАНА, що містить більше 51 % кислоти	1830	8
Кислота соляна, розчин (КИСЛОТА ХЛОРИСТОВОДНЕВА)	1789	8

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» (список № 2 табл. IV) сірчана та соляна кислоти віднесені до прекурсорів, стосовно яких встановлюються заходи контролю [8].

На підставі цього можемо зробити висновок, що правовий режим сірчаної та соляної кислот характеризується подвійними ознаками:

- з одного боку, вони є прекурсорами, що віднесені до відповідного списку та стосовно яких здійснюються відповідні заходи контролю;
- з другого боку, вони є за хімічним складом небезпечними речовинами, а значить, в умовах здійснення їх перевезення набувають статусу небезпечного вантажу.

Підкреслимо, що ці речовини насамперед є прекурсорами за своєю суттю та загальною нормою матеріального права, відносно яких встановлений спеціальний правовий режим придбання, перевезення, обігу, а якщо ці речовини попадають у «правовий режим перевезення», то в такому випадку вони отримують додаткову ознаку «небезпечний вантаж» як об'єкт перевезення.

Наступним кроком проаналізуємо режим перевезення цих речовин залежно від їх правового режиму.

Відповідно до Порядку перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на території України та оформлення необхідних документів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2008 № 366 [9], перевезення включених до переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів здійснюється суб'єктами господарювання на підставі відповідної ліцензії. До того ж перевозити наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, за винятком прекурсорів, включених до списку № 2 табл. IV Переліку (розглядувані нами кислоти), залізничним транспортом та пересилати їх поштою забороняється. Перевезення прекурсорів, включених до списку № 2 табл. IV Переліку, в тому числі перевізниками-нерезидентами, здійснюється відповідно до встановлених МВС вимог.

Відповідно до наказу Міністерства транспорту та зв'язку України, яким затверджені Правила перевезення небезпечних вантажів [7], перевезення небезпечних вантажів, окрім Правил, регулюється внутрішнім законодавством України, яке встановлює порядок обмеження або контролю відповідними органами виконавчої влади

перевезення окремих видів небезпечних вантажів. А відповідно до п. 1.5.3 зазначених Правил перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів здійснюється згідно з дозволом, виданим спеціально уповноваженим органом виконавчої влади відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03.02.1997 № 146 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» [10].

Якщо ми звернемося до зазначеної постанови, то зможемо побачити, що:

- вона регулює видачу дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів підприємствами, установами та організаціями (далі – підприємства) за наявності у них ліцензії на здійснення відповідних видів діяльності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також порядок видачі дозволів на право транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

- відповідні дозволи надаються Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (назва органу в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади»).

Отже підсумуємо, що згідно з чинним законодавством перевезення небезпечних вантажів, окрім загальних правил, може бути врегульовано іншими нормативними актами, які встановлюють власний порядок перевезення окремих видів небезпечних вантажів. До того ж операції з перевезення сірчаної та соляної кислот (включених до списку № 2 табл. IV Переліку) залізничним транспортом вимагають наявності відповідної ліцензії.

Щодо дотримання вимог перевезення зазначених речовин із боку МВС України, то вони стосуються тільки порядку їх перевезення автомобільним транспортом відповідно до наказу МВС України від 26.07.2004 № 822 «Про затвердження Правил дорожнього перевезення небезпечних вантажів» [11]. Порядок перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що здійснюється згідно з дозволом, виданим спеціально уповноваженим органом виконавчої влади, стосується тільки ввезення на територію України, вивезення з території України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та їх транзиту через територію України, причому дозвіл надається за наявності у підприємства ліцензії на здійснення відповідних видів діяльності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Цілком логічним виявляється також дослідити безпосередній порядок ліцензування діяльності з перевезення зазначених речовин. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» встановлює такі правила для зазначених речовин:

– діяльність з обігу прекурсорів, включених до табл. IV Переліку, здійснюється суб'єктами господарювання за наявності в них ліцензії на здійснення відповідних видів діяльності, якщо інше не передбачено цим Законом;

– діяльність із зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення прекурсорів, включених до табл. IV Переліку здійснюється юридичними особами всіх форм власності за наявності в них ліцензії на здійснення відповідних видів діяльності, якщо інше не передбачено цим Законом (ст. 17 Закону);

– діяльність з перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на території України здійснюється суб'єктами господарювання всіх форм власності за наявності в них ліцензії на цей вид діяльності (ст. 26 Закону) [12].

Відповідно до положень іншого нормативного акта – закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» – господарська діяльність із обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів підлягає ліцензуванню відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених законом України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори». Ліцензуванню підлягають, зокрема, такі види господарської діяльності: розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку.

Відповідні ліцензії на розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізацію (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, видає Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (назва органу в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади»).

Отже, господарська діяльність із обігу прекурсорів, включених до табл. IV Переліку, здійснюється за наявності ліцензії на здійснення відповідних видів діяльності, якщо інше не передбачене законом України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори».

На додаток до вищевикладеного слід також сказати, що Міністерство інфраструктури України у грудні 2011 року вносило на розгляд Верховної Ради України законопроект № 9555 «Про внесення змін до статті 26 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (щодо перевезень небезпечних вантажів)». Метою законопроекту, як зазначено у пояснювальній записці, є усунення дублювання ліцензування одного і того ж виду господарської діяльності шляхом внесення змін до закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» [14]. Законопроектом пропонувалося внести зміни до ст. 26 закону України «Про

наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори», згідно з якими надається дозвіл на перевезення прекурсорів, включених до списку 2 табл. IV Переліку, залізничним транспортом без наявності спеціальної ліцензії на перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України та члени Комітету з питань охорони здоров'я повернули законопроект на доопрацювання, мотивуючи це так:

- законопроект вносив зміни тільки до закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»;
- недоцільно обмежувати перевезення цих речовин тільки залізничним транспортом;
- отримання додаткової ліцензії на перевезення сірчаної та соляної кислот цілком відповідає вимогам Конвенції ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, ратифікованої Верховною Радою України (набрала чинності 27.11.1991).

Зміст положення чинного законодавства	Зміст відповідного положення законопроекту № 9555
Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»	
<p>Стаття 26. Порядок перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів Діяльність з перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на території України здійснюється юридичними особами всіх форм власності за наявності в них ліцензії на цей вид діяльності.</p>	<p>Стаття 26. Порядок перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів Діяльність з перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на території України здійснюється юридичними особами всіх форм власності за наявності в них ліцензії на цей вид діяльності, за винятком перевезення залізничним транспортом прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV Переліку.</p> <p>Перевезення прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV Переліку, залізничним транспортом здійснюється на підставі ліцензії з надання послуг з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів залізничним транспортом, отриманої відповідно до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності».</p>

На підставі цього можна зазначити, що на теперішній час держава не робить виключень щодо зміни правового режиму соляної та сірчаної кислот залежно від особливостей їх обігу, а Міністерство інфраструктури України офіційно визнає факт необхідності подвійного ліцензування перевезення сірчаної та соляної кислот залізничним транспортом.

Проведений нами науковий аналіз дозволяє дійти певних **висновків та узагальнень**.

1. Правовий режим соляної та сірчаної кислоти за своєю сутністю характеризується кількома ознаками.

За хімічними властивостями ці речовини є корозійними, отруйними та можуть негативно впливати на оточуюче середовище та людей. В такому випадку вони потребують відповідних умов пакування, перевезення, зберігання тощо (приміщення, тара, температура, світло, обмеження доступу сторонніх осіб, правила безпеки). Такі вимоги встановлюються різними нормативними актами та направлені, в першу чергу, на забезпечення безпеки оточуючого середовища від їх негативного впливу.

У свою чергу, сірчана та соляна кислоти є речовинами, що використовуються під час виробництва, виготовлення, переробки наркотичних засобів і психотропних речовин. У цьому випадку не йдеться про суто «хімічні ознаки» цих об'єктів, а мається на увазі напрям використання цих речовин.

Тому зазначені ознаки є предметом регулювання різних нормативних актів у різних видах суспільних відносин: відносин громадської безпеки щодо «хімічних ознак» та суспільних відносин у галузі охорони здоров'я населення у випадку «використання для виготовлення наркотичних засобів».

У першому випадку йдеться про безпеку навколишнього середовища, громадян, до забезпечення якої пред'являються власні вимоги. А значить поведінки з небезпечними за своїми хімічними властивостями речовинами потребує відповідного контролю з боку держави, що виражається у наданні ліцензій на провадження такої діяльності.

У другому випадку йдеться про встановлення спеціальних вимог щодо зберігання цих наркотичних прекурсорів, насамперед щодо охорони складських приміщень, вантажів під час слідування та обмеження доступу до цих засобів сторонніх осіб, а значить про недопущення їх безконтрольного розповсюдження, що знов-таки потребує відповідного режиму контролю, а значить, і ліцензування.

Норми, які визначають зазначені кислоти, насамперед як прекурсор, є нормами права загальної дії, тобто регулюють невизначене коло суспільних відносин та розповсюджують на невизначене коло суб'єктів. А правовий акт, що їх містить, є «нормативним» за дією у просторі, часі та за колом осіб.

Отже, відносини, що пов'язані з обігом цих речовин, є різними за правовою суттю, потребують різних умов та правил правового регулювання і контролю, що виражається, насамперед, у встановленні різних вимог щодо їх режиму перевезення, зберігання, використання як хімічних речовин і як речовин для виробництва наркотичних засобів, що, у свою чергу, вимагає відповідного ліцензування.

2. Чинним законодавством України зазначені речовини в узагальненому вигляді трактуються як прекурсори, діяльність з обігу яких потребує відповідної ліцензії (властивості використання). Винятків із цього правила та механізму зміни «статусу» речовини залежно від конкретних обставин у законодавстві України не передбачено. Зазначені норми закону «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» розповсюджуються на усі суспільні відносини, що пов'язані з обігом цих речовин незалежно від режиму їх використання.

3. Режим небезпечного вантажу для цих речовин набувається тільки у випадку їх перевезення.

Перспективними напрямками подальших наукових досліджень ми вважаємо розробку законодавчих пропозиції щодо оптимізації правового режиму деяких видів прекурсорів залежно від цільового призначення та напрямку використання.

Список використаних джерел: 1. Конституція України : від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. 2. Букреев О. І. Предмет контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів / О. І. Букреев // Влада. Людина. Закон. – 2013. – № 3 (114). – С. 11–15. 3. Герасимов В. М. Деякі питання обігу контрольованих речовин в Україні / В. М. Герасимов, Р. С. Короленько // Криміналістичний вісник. – 2013. – № 2 (20). – С. 53–56. 4. Пінчук І. С. Господарська діяльність у сфері легального обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів: окремі регуляторні аспекти Державної служби України з контролю за наркотиками / І. С. Пінчук // Форум права. – 2012. – № 4. – С. 729–732 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2012_4_119.pdf. 5. Шевчук О. М. Проблеми визначення об'єкта державного контролю у сфері законного обігу наркотичних засобів в Україні / О. М. Шевчук // Теорія і практика правознавства. – 2013. – Вип. 1 (3). – 10 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/tipp_2013_1_15.pdf. 6. Про перевезення небезпечних вантажів : закон України від 06.04.2000 № 1644-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 28. – Ст. 222. 7. Про внесення змін до наказу Міністерства транспорту України від 21.11.2000 № 644 та Правил перевезення наливних вантажів [Електронний ресурс] : наказ М-ва транспорту та зв'язку України від 25.11.2008 № 1430. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0180-09>. 8. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-p>. 9. Про затвердження Порядку перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на території

України та оформлення необхідних документів : постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2008 № 366 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2008-п>. **10.** Про затвердження Порядку видачі дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.1997 № 146 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/146-97-п>. **11.** Про затвердження Правил дорожнього перевезення небезпечних вантажів : наказ МВС України від 26.07.2004 № 822 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1040-04>. **12.** Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – Ст. 60. **13.** Про ліцензування певних видів господарської діяльності : закон України від 01.06.2000 № 1775-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 36. – Ст. 299. **14.** Законопроект № 9555 про внесення змін до ст. 26 ЗУ «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» // Аптека.ua. – 09.12.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/111964>. – Назва з екрана.

Надійшла до редакції 19.12.2014

Бугайчук К. Л. Проблемные вопросы порядка осуществления перевозки некоторых видов прекурсоров железнодорожным транспортом

Проанализирован правовой режим веществ, входящих в перечень прекурсоров, в отношении которых установлены особые меры контроля, в частности серной и соляной кислот. Исследованы особенности осуществления перевозки этих веществ железнодорожным транспортом на территории Украины и порядок получения предприятиями лицензий на осуществление операций с ними. На основании проведенного исследования определен порядок лицензирования деятельности по перевозке прекурсоров железнодорожным транспортом.

Ключевые слова: прекурсоры, лицензирование, перевозка, опасный груз.

Bugaychuk K. L. Problematic issues regarding railway transportation procedures of the certain kinds of precursors

The author analyzes features of the legal regime pertaining to the hydrochloric and sulfuric acid as dangerous of cargo and precursors. It was concluded that the chemical properties of these substances are corrosive, toxic and may harmfully affect environment and people. In their turn, sulfuric and hydrochloric acids are substances used in the production, manufacture and processing of drugs and psychotropic substances. In this case, we are talking about a method of application of these substances rather than about their chemical properties.

Therefore, relations associated with the trafficking of these substances are different in legal nature, require different conditions, rules, regulation and control,

which manifests itself primarily in establishing different requirements to the modes of transportation, storage, use as chemicals and as agents for the production of drugs, which in turn also require a license. In addition, this article studied issues related to the relevant ministry attempts to amend the current legislation of Ukraine in order to unify licensing process for transportation of sulfuric and hydrochloric acids.

The paper emphasizes that transportation of drugs, psychotropic substances and precursors in Ukraine is undertaken by the business entities of all forms of ownership if they have a license for this activity. A framework for changing legal regime of a substance depending on the particular circumstances is not provided by the Ukrainian legislation. Indicated that the regime of dangerous cargo for these substances occurs only in the case of their transportation, but their properties as precursors remain unchanged.

Based on the aforementioned, conclusion is drawn on necessity of additional licensing of the business entities to undertake transportation of sulfuric and hydrochloric acids as precursors.

Keywords: precursors, licensing, transportation, dangerous cargo.

